

PROIECT DIDACTIC

Profesor: Mihaela Irimie

Unitatea de învățământ: Colegiul Tehnic „Haralamb Vasiliu”, Podu Iloaiei

Data realizării: 22 februarie 2026

Descriere activitate: Proiectul didactic integrează principiile educației incluzive, asigurând participarea activă a tuturor elevilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale (CES). Activitățile sunt diferențiate și adaptate stilurilor diverse de învățare, permițând elevilor cu dificultăți de atenție, de învățare sau cu anxietate socială să se implice prin sarcini creative, vizuale, dramatice sau reflexive, evitând supraexpunerea.

Conținutul educațional propriu al proiectului constă în organizarea unei lecții interactive și diferențiate, centrate pe analiza și redactarea monologului. Am integrat texte literare relevante și situații reale de comunicare, stimulând creativitatea și exprimarea elevilor. Activitățile sunt adaptate stilurilor diverse de învățare, inclusiv pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES). Lecția promovează cooperarea pe echipe, reflecția personală și gândirea critică. Astfel, proiectul combină teoria literară cu aplicarea practică și incluziunea școlară.

Disciplina: Limba și literatura română

Clasa: a X-a D

Unitatea de învățare: Lectura prozei narative

Tema lecției: Comunicare și limbă

Subiectul lecției: Monologul

Tipul lecției: de actualizare a cunoștințelor

Condiții prealabile de lucru: Cunoștințele anterioare ale elevilor privind monologul

Competențe generale și specifice:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și producerea mesajelor în diferite situații de comunicare;
 - 1.1. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de texte;
 - 1.2. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise;
 - 1.3. Folosirea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog;

- 1.5.Utilizarea, în exprimarea proprie, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantic, compatibile cu situația de comunicare;
2. Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare;
- 2.1.Analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;
- 2.2.Identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic;
- 2.3.Identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic;
- 2.4.Folosirea unor modalități diverse de înțelegere și de interpretare a textelor literare studiate.

Competențe derivate:

Pe parcursul lecției, elevii vor fi antrenați în:

- ✓ Identificarea unui monolog pornind de la un text dat;
- ✓ Identificarea strategiilor de captare a atenției specifice monologului;
- ✓ Surprinderea importanței adecvării vorbitorului la context;
- ✓ Identificarea monologului interior ca procedeu specific romanului modern;
- ✓ Redactarea unui monolog pe un subiect dat.

Resurse și mijloace ale învățării: capacitatea de învățare a elevilor, laptop, proiector, resurse video, fișă de lucru, manual.

Timp de lucru: 50 minute

Metode și procedee didactice:învățarea prin descoperire, conversația, observația, explicația, lectura, jocul de creație;

Forme de activitate:frontală, individuală;

Evaluare: observarea sistematică a elevilor, formativă;

Bibliografie selectivă:

Iancu, Marin et al., *Limba și literatura română. Manual pentru clasa a X-a*, Ed. Corint, București, 2008

Ilie, Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2020

Caragiale, I., L., *Opere I. Teatru*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1959

Rebreanu, Liviu, *Ciuleandra*, Editura Eminescu, București, 1985

Scenariul lecției

I. Organizarea clasei(1 minut)

Profesorul notează absenții și pregătește materialele pentru lecție.

II. Evocarea(10 minute)

Discuția va porni de la un videoclip motivațional - *Deschide ochii* - în care *Victor Rebenciuc* se adresează tinerilor aflați la început de drum. Elevii trebuie să spună dacă materialul vizualizat este sau nu un monolog și să argumenteze răspunsul. Avem de a face cu un monolog adresat. Totodată, elevii trebuie să precizeze ce strategii de captare a atenției utilizează vorbitorul (îmbinarea comunicării verbale cu cea nonverbală și cu cea paraverbală: gesturi ample, intonație sugestivă, fluctuații în tonalitate, contact vizual etc)

III. Constituirea sensului(28 minute)

Toate acestea sunt adecvate cadrului în care se desfășoară, fiind o scenă într-un amfiteatru. De aici rezultă importanța adecvării la situația de comunicare.

Profesorul prezintă elevilor materialul power-point, urmând să se realizeze schița lecției în caiete.

În continuarea orei, elevii vor citi fragmentele de pe fișa de lucru pentru a recunoaște tipul de monolog, având drept reper genul literar în care se încadrează textele (monolog interior, respectiv monolog dramatic). Totodată, trebuie să identifice rolul punctelor de suspensie în cele două fragmente (personajele care monologhează meditează, punctele de suspensie surprinzând fluxul gândirii lor). Pentru ultimul text, elevii vor lucra pe perechi.

a. „, «Până și cununia mea cu Madeleine a fost într-o zi nenorocoasă»- se întrerupse brusc Puiu, ca și când în timp ce voise să alunge gândul stăruitor, acesta s-ar fi oploșit într-un colț, ca să crească și să se umfle în tihnă, și acuma ar fi izbucnit mai stăruitor. «Adică la treizeci și unu martie, iar logodna noastră la treisprezece februarie. Și exact patru ani după logodnă, în aceeași zi înmormântarea! Apoi să nu aibă toate acestea nicio semnificație?... Sărmana Madeleine! De la prima până la ultima întâlnire cu mine, toate sub vraja numărului catastrofal! Am fost urșiți amândoi, se vede, să îndurăm împreună un destin îngrozitor. Poate că și ea s-a născut într-o zi de treisprezece?... Adevărat, nici nu știu în ce zi s-a născut. Nici măcar anul. Dar anul l-aș putea calcula: patru de căsnicie, patru în străinătate, de patrusprezece ani era atunci. Degeaba, ziua n-o știu...»” (Liviu Rebreanu, Ciuleandra)

b. Veta: Noapte bună, Spiridoane. (Spiridon iese.) Noapte bună!... Săracul Spiridon! Nuștie el ce-i pe sufletul meu, nu știe el cum râde de mine! Eu și noapte bună!... (merge încet la fereastra din dreapta ușii din fund, se uită în curte, apoi se-ntoarce tot adâncită în gânduri.) Ei! Iaca nu vrea omul, nu vrea! Dragoste cu sila nu se poate. - Nu-i mai place, nu mai vrea!... Bine! N-o să mor nici eu!... De unde știi? Poate mai bine că s-a întâmplat așa... A! De ce mai dă Dumnezeu omului fericire, dacă e să i-o ia înapoi!? De ce nu moare omul când e fericit!? De ce am mai trăit eu s-ajung la așa ceva!?... (plânge; se aude zgomot.) Vine! (se șterge la ochi repede și vrea să plece.) Nu! Nu mai voi să fiu proastă: dragoste cu sila nu se poate! (pornește să iasă spre stânga, când intră Chiriac, care rămâne un moment la ușă. Veta stă locului. Tăcere.)

(I. L. Caragiale, O noapte furtunoasă)

1. Identificați tipul de monolog din fiecare fragment, având în vedere genul literar căruia îi aparține textul.

a. Monolog

b. Monolog

2. Ce semnificație are utilizarea punctelor de suspensie în fiecare din cele două fragmente?

Citește cu atenție fragmentul și răspunde la întrebări:

Drept să vă spun, eu nu voiam să fiu aici. Am obosit, sunt mort de somn, de 5 nopți n-am dat pe acasă, dar i-am promis domnișei stimate aici de față, și am venit, cineva trebuia să lanseze și această carte și e una specială, e cartea maestrului... și el pe mine m-a lansat... și eu îi lansez acum lui o carte...

E greu să fii lansator de cărți, nici nu vă imaginați, unii ne zic pișcoturi, ce știu ei... ce, parcă eu întreb înainte de lansare dacă o să fie de mâncare? Normal că nu, și uneori vin la lansare și chiar nu e nimic de mâncare, nici un fursec, nici măcar alune... asta e, nu pentru mâncare am venit eu, ci pentru hrană de alt soi, spirituală, așa era și maestrul. Îl țin minte bine... Era un spirit generos. Se ducea la lansări ca să dea speranță acolo unde marii critici nici nu se uitau. Dar cine zice că el nu era un mare critic? Eu vă spun că era. Norocoși cei ce l-au cunoscut! (Vladimir Helmis- Lansatorul de cărți)

1. Subliniază o secvență în care apar elemente nonverbale în discursul lansatorului de cărți.

2. Selectează dintre următoarele elemente paraverbale pe cele care pot fi asociate discursului lansatorului de cărți: pauzele dintre cuvinte, accentele (pronunțarea apăsată a unor cuvinte sau silabe), zâmbetul, clipitul genelor, ton grav al vocii, oftat, tuse semnificativă, voce subțire, ton scăzut al vocii, voce aspră, vorbire calmă, repezită, lentă, rapidă, teatrală, afectată.

3. Încercuiește răspunsul corect:

Legătura cu auditoriul se realizează prin:

- a) utilizarea persoanei a II-a; b) exclamații retorice.

Registrul stilistic folosit este:

- a) familiar; b) neologic.

Scopul acestui monolog este:

- a) de a omagia un critic literar; b) de a amuza.

IV. Reflecția (20 minute)

Clasa se împarte în șase echipe (cinci echipe a câte patru elevi și juriul-patru elevi).

Se aleg liderii care trag câte un plic ; în interiorul acestora se află scrise următoarele cerințe:

- Construiește un monolog pornind de la situația următoare: Balul Bobocilor se apropie și ai fost invitat să ții discursul de la începutul evenimentului. Scrie un text de maximum zece rânduri despre începutul vieții tale de licean.
- Ești actor și tocmai ai primit un Oscar pentru prestația dintr-un film. Scrie o alocuțiune potrivită acestei situații și prezint-o în fața clasei.

- Ești o persoană publică din România de astăzi și trebuie să rostești un monolog în fața absolvenților de clasa a XII-a. Scrie un text de maximum zece rânduri în care să-i motivezi să îți urmeze exemplul și prezintă-l colegilor.
- Ești la petrecerea de majorat a celui mai bun prieten. Rostește un toast în prezența celorlalți invitați.
- Ești purtătorul de cuvânt al Poliției Române și te adresezi presei pentru 2 minute. Scrie un text de maximum zece rânduri pe care să îl prezinți în fața clasei.

Juriul va aprecia respectarea timpului, adecvarea la scopul comunicării, folosirea elementelor nonverbale și paraverbale.

V. *Asigurarea retenției* (1 minut)

Tema pentru acasă: Scrieți un monolog de 10-15 rânduri în care să consemnați gândurile privind planurile pentru clasa a XI-a.

Anexă clasa a X-a

Grupă prezentare	Respectarea timpului	Adecvarea la scopul comunicării	Folosirea elementelor nonverbale	Folosirea elementelor paraverbale
Grupa 1				
Grupa 2				
Grupa 3				
Grupa 4				
Grupa 5				

- Construiește un monolog pornind de la situația următoare: Balul Bobocilor se apropie și ai fost invitat să îți discursul de la începutul evenimentului. Scrie un text de maximum zece rânduri despre începutul vieții tale de licean.
- Ești actor și tocmai ai primit un Oscar pentru prestația dintr-un film. Scrie o alocuțiune potrivită acestei situații și prezint-o în fața clasei.
- Ești o persoană publică din România de astăzi și trebuie să rostești un monolog în fața absolvenților de clasa a XII-a. Scrie un text de maximum zece rânduri în care să-i motivezi să îți urmeze exemplul și prezintă-l colegilor.
- Ești la petrecerea de majorat a celui mai bun prieten. Rostește un toast în prezența celorlalți invitați.
- Ești purtătorul de cuvânt al Poliției Române și te adresezi presei pentru 2 minute. Scrie un text de maximum zece rânduri pe care să îl prezinți în fața clasei.